

službenikov božjih hujši, kakor njegov pes. Kajti tako neusmileno sovraštvo do duhovne obleke kažejo le gospodje, ki so se v frajmaurerskih temotnih shodih tistega navlekli.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sosedni naši štajerski Nemei na kmetih so zgubili v deželnem zboru vlega zastopnika. Blagodušni g. grof Platz je poslanstvo odložil, katero so mu volilec kmetskega radgonskega okraja večkrat bili izročili. Naslednika v poslanstvu so mu vrli konservativni tamošnji možje že odbrali. Pri volitvah bodo gotovo zmagali. Ofenheimova pravda je končana. Dunajski porotniki so ga spoznali nekrivega. Stroški pravde znašajo 50.000 gld., katere država plača in Ofenheimovi, v kratkih letih nabranih 5 milijonov druga ni — kakor pošten dobiček. Ljudje se temu čudijo in marsikdo z glavo maja. Sicer pa ima in utegne še imeti pravda hude nasledke za naše liberalce in njihovo ministerstvo. Baron Hein, predsednik višje deželne sodnije je v preiskavo djan in bode menda odstavljen, ker se je v Ofenheimovo pravdo vtikal in na zbolelega barona Wittmana nekako pritiskal. Najhujša pa se godi ministru Banhansu — tistemu, ki je na Kranjskem volitve za trgovinske zbornice potrdil in vse pritožbe pod klop pognal. — Človeka so tako namazali, da se je moral bolen napraviti, za 2 meseca t. j. za vselej ministerskemu stolu slovo dati. Madžarski listi celo trdijo, da bo moralo odstopiti vse ministerstvo, da bode državni zbor razpuščen in da bodemo imeli na jesen nove volitve. No, tudi prav, bodemo vsaj nekaj spremembe dobili! Hujše, kakor je zdaj nam skoro itak nemore postati.

Slovenski dijaki na Dunaji so, spoznavši, da nekdanji čislani narodnjak dr. Razlag po krivih potih hodi, zbrisali njegovo ime iz svojega društva: Slovenija, čegar časten ud je bil. Prav se mu je zgodilo! Vsaj hodi po dr. Kluna — potih!

Ogrska dežela ima zdaj nove ministre. Predsednik je grof Wenkheim. Znotranje zadeve prevzame glasoviti vodja levičarjev in nasprotnik Deakovcev: Tisza. Vendar novi ministri se nikomur prav ne dopadejo. Mnogi trdijo, da svojih dolžnosti dobro opravljati nikakor niso dovolj zmožni in sposobni. Prijatelji novega ministerstva pa hočejo napraviti novo politično stranko, katero hočejo krstiti: liberalna stranka. Bo pa težko kaj pomagalo, če ne še to razdreti, kar še pri Madžarih po koncu stoji. Tako vsaj dela liberalna stranka — drugod. Govori se, da bo madžarski državni zbor razpuščen in nove volitve razpisane.

V Hrvatskem se zdaj posvetujejo, na kaj bi obrnoli denarje, katere dobijo iz posekanja pokrajinskih gozdov. Veliko milijonov so spečali. Da bi ga le v prid dežele obrnoli!

Vnanje države. Nemški cesar misli do jeseni Bismarku dati odpust, da si svoje zdravje nekoliko popravi. Nekateri pa mislijo, da je vse le izmišljeno in da Bismark zopet nekaj kuje in snuje, kar bo ljudem zopet prav nemilo pokazalo, da še živi. Je tudi mogoče. Ob enem je začel tudi svetne ljudi katoliške zavolj vere preganjati. Namerjava neki od vsakega katoliškega uradnika terjati, da se papežu odpove in razločno izreče zoper papežovo obsodbo pruskim cerkvenim postav. To utegne ljudi jako iznemiriti!

Francoska dežela je zdaj republika, tretjo ali četrtočrt se ne celo v 100 letih. Ali se bo ohranila ali pa novemu cesarstvu umakniti morala, kdo vé? Znano pa je, da ima sin Napoleona III., ki se imenuje Napoleon IV., in ki je zdaj 18 let star ter na Angleškem prebiva, jako veliko mogočnih in gibčnih prijateljev na Francoskem. Privrženci pravega kralja Henrika V. iz staroslavne burbonske rodbine prerokujejo Franciji velike nesreče in razprtije, ker so svojega pravega poglavarja zavrgli. Bi utegnoli prav imeti. Kajti republikanci se bodo gotovo na dvoje razklali: na mirne in konservativne republikance in pa na rudečkarje, kakoršni so pred 4 leti Pariz užgali.

Španjski kraljič Alfonzo se je neki že naveličal kraljevanja. Rad bi šel k materi Izabeli v Pariz nazaj. Pravi, da so ga sleparili in mu stvari na Španjskem drugače popisovali, kakor njih je našel. Med tem pa pravi kralj Karl VII. vedno napreduje. Od vseh strani mu dohajajo pomoči. Ravno zdaj je začel veliko mesto Bilbao zopet oblegati in ne dvomiti, da se ga bo polastil. —

Laško ministerstvo začenja oklopne ladije prodajati. Ima popolnem prav. Laško vse brodovje je za nič, od kar ga je naš slavní Tegethof l. 1866 pri Višu tako grozno pobil.

Srbska skupščina v Beogradu namerjava pravoslavni duhovščini in menihom pobrati vse premoženje. Liberalcem se kaj takega jako dopada. —

Kitajci v Aziji imajo cesarstvo, ki šteje okoli 300 milijonov prebivalcev, skoro samih malikovalcev. Lani njim je cesar umerl. Zdaj so dobili novega cesarja, ki je še komaj 3 leta star.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptuja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Konec.)

Vsi učni zavodi, vse civilne in vojaške urednice, katerih je v Zagrebu obilno, nadškofova, banova rezidencija, saborska hiša, gledišče itd., vse to je v gornjem mestu. Tu tedaj stanuje več del boljarstvo. V spodnjem mestu pa je trgovina in obrtnija. Tukaj prebiva meščanstvo. — Zgo-

rej je vse bolj tiho in mirno, spodej pa živo in gibčno, kakor se to vzajema s poklicem in pečenjem prebivalstva. Najimenitnejši kraj spodnjega mesta je obširen Jelačičev trg, že zavolj spomenika slavnega bana grofa Jelačiča. Ta spomenik zanimiva gotovo najbolj vsakega pravega domoljuba priselca v Zagreb. Videvšemu Jelačiču v krasni vojaški obleki iz bronca vlitiga na bistrem šarcu sedečega, kako s zakrivljeno sabljo kaže naprej, se ti dozdeva, da gledaš živega hrvaškega bana od leta 1848, ko je naši državi protito toliko ljutih sovražnikov; dozdeva se ti, da slišiš glas: Hajd junaci naprej! hajd nad sovražnika mile nam domovine! Tukaj mi je tako živo, kakor še nikdar stopilo v spomin: kako hlastno smo štelili l. 1848. na Gračkem vseučilišču bivši Slovenci govore, s katerimi je Jelačič ban navduševal za boj svoje Hrvate. Novine, v katerih se ničesar bralo ni od Jelačiča bana, zakadili smo v kot. Kolike sladke nade so nas navdajale! Koliko zlatih gradov smo si v svoji vzburjeni domišljiji stavili! Neskušena mladost je mislila: ker je po dolgi britki vojski sovražnik bil premagan, na Laškem, — Ogrskem, — Dunaji, — pridejo za Slovane gotovo boljši časi! — Vsaj so skoro Slovani sami tistokrat Avstrijo gotovega pogina rešili. Skoro sami so se proti tujim in domačim sovražnikom vojskovali. In ban Jelačič bil je tistokrat na jugu duša vsega domoljubnega delovanja. Nekterikrat ga je madžarsko ministerstvo od banovanja odstavilo. Vzelo mu je vse časti in službe; Jelačič pa je potoval v Innsbruck, kder je tistokrat mej zvestimi Tirolci mili cesar Ferdinand I. prebival, ker je Dunaj zavolj punta mogel zapustiti. Razjasnil je tam cesarju vse madžarske homatije. Tako bil je zopet potrjen. V skrajnem času je Jelačič po ogromnem trudu vse spravil na noge, kar je orožje nositi zamoglo. V Mariborski in Ptujski okolici še se gotovo spominjajo unih 18.000 vojakov, ktere je v pozni jeseni l. 1848 peljal general Teodorovič domu. Ko je namreč prišel maršal Windišgrac iz Česke pred Dunaj Jelačiču na pomoč, in se je tako močen jez postavil Dunajskim in Madžarskim upornikom, ban unih sivih starcev in golobradih mladeničev zdaj ni več potreboval. Zato jih je tedaj poslal domu, in za daljo vojsko si pridržal le krepke junake. Po vseh teh končanih vojskah bilo je v vojaški granici baje — 40.000 vdov; očivestni dokaz, koliko slovanske krvi se je tisto leto za Avstrijo prelilo. Ko se je po poznej državna politika tako nesrečno zasuknila, da so Slovani bili pozabljeni, je slavnega bana to tako bolelo, da je, kakor se meni, od žalosti l. 1859 prerano smrt storil. Narod mu je postavil velikansk in krasen spomenik v Zagrebu — lepšega pa še nosi v svojem sreću. —

Na Jelačičevem trgu so zaporedoma lepe kavarne, kder se po obedu in večerko shaja mnogo odličnih gostov. Tukaj sva našla več vrlih Slo-

vencev, med njimi stare znance: Dr. K. Dr. V. K., in druge. Tudi v Zagrebu so Slovenci razdvojeni v 2 stranki, v mlade in stare. Ali take zagrizenosti ni bilo videti, kakor se je takrat še pri nas kazala. Naši vrli rojaki tamo, — več jih častne mesta zaseda, — so sedaj v glavnih točkah naših pol. težinj že gotovo edini; — Ali je še pri nas, kdo tako oslepljen, da ne sprevidi, da je naša nesloga naša poguba?

Zunaj mesta ima Zagreb dvoje zalih sprehajališč: Maksimir in Tuškanec. V pol uri si tam. Maksimir je lastina nadbiškopa. To je velikansk log s travniki zmes in mnogimi sem ter tje zavitim poti. Tu si lahko poiščeš kraj v šumi alj na trati, v senci alj na solncu, kakor ti je ljubo. Tudi v ladji se lahko voziš po precej velikem ribniku, ako te mika. Vhod varuje sveti Juri, predstavljen na konju, kako velikanskega zmaja ubija. — Tuškanec je na vzvišeni panogi Zagrebačkega pogorja. Tu imajo bogati mestjani svoje prijazne pristave z malimi vinogradi in mnogimi brajdami; kraj je jako ljubeznjiv in mil!

Dragi bralec vodil sem te po ovinkih v Zagreb. Razkazoval sem ti to in uno. Ako sem te le nekoliko podučil v naših razmerah in še kratkočasil, sem svoj namen popolnoma dosegil.

Domov iz Zagreba sva se peljala po južni železnici. Tukaj je šlo urno naprej. Na ti črti ste na Hrvaškem samo 2 postaji; Podsused in Zaprešice. Potem prekoračiš Sotlo, ktera na vshodu mejaši Štajersko in Hrvaško. Od ondot se pride kmalu na Brežko polje in se pelja do Zidanega mosta na levem bregu med Štajerskim in Kranjskim pogorjem, včasih tik bistro Save. En den še je bil na tem potovanju namenjen blagemu prijatelju. V prijazni družbi je tudi ta dan prebitro minol. Zidani most, — Celje, — Pragersko imava hitro za seboj, in stari Ptuj naju ob 8 uri večer sprejme v svoje zidove.

Jak. Meško *)

Vzglede šolskega svetovalca blizo Maribora. Človek je rodod Nemec, prodajalec žveplenk, niti i „biksa“. Kot šolsk odbornik prišel je v šolo slovenskih otrok zmerjat rekoč:

„Ktera šolari drugimal tako grda šla domo, mo ja prišla herein, no šla gemeindediener gor holati no pa mu rit dati nah pa v černa ljukna šperati, merkajte to“. Zaprl je enega dečka za dve uri, drugega pa za eno uro. Mesto žalosti in straha, bilo je veliko smeha.

Razne stvari.

(Javna zahvala.) Nemogoče mi je od vseh znancev in prijateljev osebno se posloviti: storim tedaj to po javni poti. Zahvalujem za prijaznost in ljubezen.

M. Šinko, bivši profesor urave.

(Učiteljsko pripravništvo v Mariboru) šteje 59 rednih slušateljev in 46 učencev. Izmed priprav-

*) Lepa hvala za mišni potopis! Bog plati! Vred,